

TARBIJAVAIIDLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number	19-1/23-04342-011
Otsuse kuupäev	12. mai 2023
Komisjoni koosseis	Esimees Alar Urm, liikmed Jüri Aava, Kristin Truus
Tarbija	
Kaupleja	AS LHV Kindlustus, 14973611
Tarbija nõue	Liikluskindluslepingu kehtivuse tuvastamine.
Asja läbivaatamise aeg	11. mai 2023

Resolutsioon:

- 1) Rahuldada tarbija avaldus. Kaupleja ei ole vaidlusalust lepingut kehtivalt üles öelnud.
- 2) Kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu võib sama vaidluse läbivaatamiseks pöörduda maakohtusse.

Asjaolud:

Tarbija sai kindlustusandjalt teate, et kindlustuse eest on arve tasumata. Tarbija sõlmis internetipangas uuesti automaatse tasumise ning eeldas, et sellega leping jätkub. Pärast seda toimus avarii, milles selgus, et puudub liikluskindlustus.

Tarbija ei olnud teadlik, et tal pole kehtivat liikluskindlustuslepingut.

Kaupleja edastas tarbijale meeldetuletuskirja, milles palus tasuda ära summa hiljemalt 31.01.2023, Tarbija tasus kindlustusmakse 01.02.2023.

Kaupleja seisukoht:

Kaupleja on seisukohal, et klient pidi aru saama, et tema liikluskindlustusleping lõpetati.

Makse tasumise meeldetuletuse kirjas on lisainfona olemas järgnev lõik:

Juhime tähelepanu, et kui Te ei tasu kindlustusmakset käesolevas teates määratud uueks maksetähtpäevaks, on kindlustusandjal õigus vastavalt VÕS § 458 kindlustusleping ette teatamata üles öelda. Klient arvet õigeaegselt ei tasunud ja seetõttu kuulus leping katkestamisele.

Lisaks tagastas kaupleja enammakstud summa ja ka järgneva poliisimakse.

Kindlustusandja on seisukohal et katkestas liikluskindlustuse lepingu seaduspäraselt ning klient pidi sellest aru saama.

Komisjoni põhjendus:

Kaupleja (edaspidi ka kindlustusandja) viitab tarbijale antud teavitusele, mille sisu on: "Juhime tähelepanu, et kui Te ei tasu kindlustusmakset käesolevas teates määratud uueks maksetähtpäevaks, on kindlustusandjal õigus vastavalt VÕS § 458 kindlustusleping ette teatamata üles öelda. Klient arvet õigeaegselt ei tasunud ja seetõttu kuulus leping katkestamisele.". Kaupleja vastuse kohaselt avaldusele pidi tarbija selle põhjal aru saama, et

leping on lõppenud.

See teavitus ei ole lepingu ülesütlemisavaldus vaid teavitus selle kohta, et lepingu ülesütlemine võib järgneda. Selle teate saamisel ei saanud tarbija mõista, et leping on üles öeldud ja arvestades, et see tehti koos makseettepanekuga, ei olnudki see lepingu ülesütlemise avaldus.

1.2.2023 kell 16.48 saatis kindlustusandja tarbijale järgmise teate:

"Hea kindlustusvõtja,
Anname teada, et oleme lõpetanud kindlustuslepingu 101185328 alates 01.02.2023.
Kindlustuslepingu lõpetamise põhjuseks on kindlustusmakse mittetasumine.
Lugupidamisega".

Samal päeval kell 1705 vastas tarbija sellele:

"Tere,
Tegu ei ole tahtliku arve mittetasumisega.
Olen sõlminud otsekorralduse mõlemale kindlustusele, nii liikluskindlustus kui kasko.
Minust sõltumatult ei ole üks arve automaatselt teile laekunud.
Uurisin, sõlmisin uuesti lepingu ja minu andmetel on nüüd arve teile laekunud.
Heade soovidega / Best wishes,".

Sellele tarbija kirjale vastas kindlustusandja 02.2.23 kell 1012 järgmiselt:

"Tere
Täname info eest!
Kinnitan, et tasumata jäänud arve on tasutud. Tagastasime Teile enammakstud summa.
Lisaküsimuste korral vastan meeleldi!
Heade soovidega".

Eeltoodud kirjavahetus ei ole arusaadav. Kindlustusandjal ei ole õigust lepingut tagasiulatuvalt üles öelda, seega on antud avaldus kehtetu. Tarbija ei pidanud sellest e-kirjast aru saama, et leping on juba üles öeldud ega seda, et selle e-kirjaga öeldi leping üles.

Esiteks teatab kindlustusandja 1.2.2023 kell 16.48, et leping on juba lõpetatud samast päevast. On ebaselge, mida see tähendab. Kas leping lõppes kell 1.2.23 kell 00.00. Kui nii, siis selleks ajaks ei olnud veel ülesütlemisavaldust tehtud ja leping ei saanud sellel ajal olla üles öeldud. Lepingu tagasiulatuvalt ülesütlemine ei ole võimalik.

Kindlustusandja 1.2.23 kirjas ei ole märgitud, et sellega tehakse ülesütlemise avaldus vaid selles on viide, et leping on juba lõpetatud. Seega ei saa seda kirja pidada ülesütlemisavalduseks vaid selle kohaselt on ülesütlemisavaldus tehtud varem.

Järgnevast kirjavahetusest selgub, et tarbija maksis võla 1.2.23.

Kindlustusandja 2.2.23 vastus tarbijale on mitmeti mõistetav. Sellest võis tarbijale jääda arusaam, et probleem on lahendatud ja lepingusuhe jätkub. Kindlustusandja poolt oleks olnud kohane selgitada, missugune on poolte lepingusuhe ja hoiatada, et kindlustusandja on seisukohal, et pooltevaheline leping ei kehti. Selle vastuse põhjal lõi kindlustusandja tarbijale pigem ettekujutuse, et makse laekus ja leping kehtib edasi.

Kindlustusandja 1.2.23 e-kirjas pidanuks kindlustusandja tegema üheselt mõistetava lepingu ülesütlemise avalduse ja selles teatama mis hetkel on kindlustusleping lõppenud. Võibolla oleks ka asjakohane selgitada, et selle tagajärg on liikluskindlustuse puudumine ja, et tuleb sõlmida uus leping. Kindlustusandja peaks lepingu ülesütlemisel järgima terminoloogiat, mis on võlaõigusseaduses ja liikluskindlustuse seaduses, teistsuguse terminoloogia puhul ei saa tarbijalt eeldada, et ta „mõtleb juurde“, et antud e-kiri on avaldus ja saab aru, et lepingu lõpetamise tähendab lepingust taganemist või lepingu ülesütlemist.

Liikluskindlustuse seaduse § 19 ja VÕS § 458 ei jäta kauplejale võimalust leping tagasiulatuvalt üles öelda. Kaupleja 1.2.23 e-kirja põhjal on seda tehtud. Liikluskindlustuslepingu ülesütlemise teatest võiks üheselt selguda, mis hetkest on leping üles öeldud.

Vastavalt liikluskindlustuse seaduse § 19 lg 3 ei kohaldu VÕS § 458 lg 4. Samas sätestab VÕS § 458 lg 2, et kui kindlustusandja on määranud kindlustusmakse tasumiseks täiendava tähtaja ning kindlustusjuhtum toimub pärast selle tähtaja möödumist, ilma et kindlustusvõtja oleks kindlustusjuhtumi toimumise ajaks kindlustusmakset tasunud, vabaneb kindlustusandja oma täitmise kohustusest, välja arvatud juhul, kui kindlustusmakse tasumata jätmine toimus kindlustusvõtjast mittetuleneva asjaolu tõttu.

Antud asjas tuleb arvestada, et tarbija tahe oli suunatud kindlustusmakse tasumisele, tarbija oli teinud internetipangas püsimaksekorralduse tasumiseks. Makse jäi tegemata interneti maksesüsteemi seadistuse tõttu. Tarbija kõrvaldas selle puuduse kohe kaupleja 1.2.2023 kirja saamisel. Seega VÕS § 458 lg 2 alusel võib kaupleja hüvitamiskohustus kehtida isegi, kui pidada kaupleja 1.2.23 e-kirja ülesütlemisavalduseks.

Tuleb arvestada, et tõlgendades kaupleja 1.2.2023 e-kirja öeldi leping üles alates 1.2.23 kell 00.00. Kaupleja ei saa lepingut tagasiulatuvalt üles öelda, lepingu tagasiulatuvalt ülesütlemine on kehtetu. Kaupleja teates on, et „oleme lõpetanud kindlustuslepingu 101185328 alates 01.02.2023“. See sõnastus on mõistetav viitena mingile varasemale ülesütlemisavaldusele. Seda ei ole kaupleja esitanud ega tarbijale kätte toimetanud.

Tuleb arvestada, et kindlustusandja on professionaal ja peab lepingu ülesütlemisel tegema selgeid ja arusaadavaid avaldusi. Kaupleja kindlustusandjana ei kasutanud e-kirjas ühemõttelist väljendit "leping on üles öeldud" ja see teade viitab tagasiulatuvale lepingu ülesütlemisele, mis on seadusevastane. Kindlustusandja 1.2.23 e-kiri ei ole kehtiv liikluskindlustuslepingu ülesütlemisavaldus. Kehtivat lepingu ülesütlemisavaldust ei ole esitatud.

Riigikohus on leidnud, et "sõltumata sellest, kas leping öeldakse üles kohtumenetluses või enne seda, ei ole lepingut võimalik üles öelda tagasiulatuvalt. Ülesütlemine lõpetab kestvuslepingu tulevikku suunatult. Seega lõpeb leping igal juhul alles ülesütlemisavalduse kättetoimetamise järel, st kas avalduse kättetoimetamisest või tahteavalduses või seaduses määratud tähtaja möödumisel (RKTKo nr 3-2-1-53-16, p 13). (p 14)". Antud asjas saadetud e-kiri ei sisalda väljendit "lepingust taganemine või lepingu ülesütlemine, see viitab juba toimunud lepingu lõpetamisele.

Liikluskindlustusleping ei olnud kindlustusjuhtumi toimumise ajal kehtivalt üles öeldud. Kauplejal on toimunud kindlustusjuhtumi tõttu tekkinud kahju hüvitamise kohustus.

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Alar Urm

/allkirjastatud digitaalselt/

Jüri Aava

/allkirjastatud digitaalselt/

Kristin Truus

/allkirjastatud digitaalselt/